

**Enskilda Högskolan
Stockholm**

Fattar vi poängen?

Våld i nära relation:

Förståelsen för våldets grunder och dess betydelse i det bekämpande arbetet.

Författare: Filippa Holgersson

Handledare: Emma Sundkvist

Enskilda Högskolan Stockholm

Abstract

This essay depicts the vision on violence and gender and the connections between them from the perspective of the Council of Europe Convention on preventing and combating violence against women and domestic violence and Sweden's national strategy against men's violence against women and honour related violence and oppression. By reviewing these themes in these texts it will show an idea of what perspectives the texts assume. When it comes to working towards elimination of domestic violence it is of great importance what kind of perspective that is chosen to work from and can be crucial to the actions effectiveness and accuracy. Domestic violence is a complex subject and contains several different parameters to take into account and the debate about what perspective to adapt has been going on for a long time. To be able to accommodate the commitments that a ratification of the convention implies the adoption of a unanimous or at least a similar approach in the matter as the convention should be needed. This essay aims to assess if that's the case with the national strategy.

Sammanfattning

Denna uppsats skildrar synen på våld och kön och dess samband utifrån Europarådets konvention om avskaffande av våld mot kvinnor och våld i hemmet och Sveriges nationella strategi mot mäns våld mot kvinnor och hedersrelaterat våld och förtryck. Genom att granska dessa teman i texterna ges en aning kring vilka perspektiv som texterna utgår ifrån. Valet av perspektiv och utgångspunkt när det kommer till att jobba med att bekämpa våld i nära relation är av stor vikt och kan vara avgörande i åtgärdernas effektivitet och träffsäkerhet. Våld i nära relation är ett väldigt komplext ämne som innehåller flera olika parametrar att ta hänsyn till och debatten om ur vilket perspektiv man bör se frågan har pågått under lång tid. För att kunna tillgodose de åtaganden som en ratificering av konventionen innebär bör det innebära att det krävs att anta ett samstämmigt eller i alla fall liknande förhållningsätt i frågan som det som framkommer i självaste konventionen. Uppsatsen har för avsikt att göra en bedömning om så är fallet med upprättandet av den nationella strategin.

Engelsk titel

Do we get the point? Domestic violence: The understanding of the causes for the violence and the effects it has on the preventive work against it.

Nyckelord

Istanbulkonventionen; kvinnovåld; Våld i hemmet; Sverige; åtgärder; Mäns våld mot kvinnor; Våld i nära relation; könsmaktsperspektiv

Innehållsförteckning

1	Inledning.....	5
1.1	Bakgrund.....	5
1.2	Problemformulering.....	6
1.3	Syfte.....	6
1.4	Frågeställning.....	7
1.5	Perspektiv/teori.....	7
1.6	Tidigare forskning.....	8
1.7	Metod.....	10
1.8	Material.....	12
1.9	Avgränsningar.....	12
1.10	Disposition.....	13
2	Analys.....	14
2.1	Våld.....	14
2.2	Kön.....	20
3	Resultat.....	24
4	Käll- och litteraturförteckning.....	26

1 Inledning

1.1 Bakgrund

Mellan januari år 2000 till juni 2019 dödades 299 kvinnor av en man som de var eller hade varit i en relation med i Sverige. Genomsnittet för dödade kvinnor per år är 16 stycken, efter uträkningar visar det att det dödas minst en kvinna varje månad på året. Dessa kvinnor är kvinnor som har levt hela sina liv för att sedan få livet taget ifrån sig, det är kvinnor som knappt har hunnit bli kvinnor och det är kvinnor som är helt vanliga småbarnsmammor eller kvinnor som jobbar som läkare eller butiksbiträden. Den vanligaste platsen som dessa kvinnor blev mördade på var någonstans i deras hem, främst i deras egen säng.¹

När det kommer till våld mot kvinnor och våld i hemmet – våld i nära relation, finns det flera faktorer som spelar in för kvinnan och förmågan att ta sig ur sin livssituation. En kvinna som lever i en våldsamt relation behöver genomgå flera stadier innan hon helt kan bli helt fri.² För att kvinnan ska kunna genomgå dessa stadier behövs hjälp från flera olika aktörer i samhället.

År 2011 sattes våld mot kvinnor och våld i hemmet som en prioriterad fråga i ett globalt perspektiv. Europarådet implementerade en konvention just för detta ändamål – Europarådets konvention om förebyggande och bekämpning av våld mot kvinnor och av våld i hemmet. Denna konvention blev också det första juridiskt bindande instrumentet på denna nivå som hanterade frågan om just våld mot kvinnor och våld i hemmet. Vid ett ministermöte i Istanbul i maj 2011 öppnades konventionen upp för undertecknande av Europarådets samtliga medlemsstater. Sverige skrev på konventionen redan samma dag men en ratificering av konventionen blev inte aktuellt förens 2014 då Sverige hade mött kraven på viss typ av lagstiftning som innefattades i konventionen.³

¹ Weigl, Kerstin & Edblom, Kristina, *I händelse av min död*, A Nice Noise, Stockholm, 2020. S. 12-13.

² Holmberg, Carin & Enander, Viveka, *Varför går hon?: om misshandlade kvinnors uppbrottsprocesser*, 2. uppl., Studentlitteratur, Lund, s.

³ Jämställdhetsmyndigheten. *Istanbulkonventionen i internationell kontext*. Jämställdhetsmyndigheten.2022. <https://jamstalldhetsmyndigheten.se/fakta-om-jamstalldhet/istanbulkonventionen-europeiskt-avtal-om-vald-mot-kvinnor/istanbulkonventionen-i-internationell-kontext/> (hämtad 2022-12-13)

Sverige som land satte våld mot kvinnor och våld i hemmet som en tydligt prioriterad fråga efter detta i samband med att skrivelsen *Mål makt och myndighet – feministisk politik för en jämställd framtid*⁴ publicerades. Detta till stor del till följd av att skrivelsen innehöll den nationella strategin mot mäns våld mot kvinnor och hedersrelaterat våld och förtryck. Den nationella strategin är en djupgående strategi som sträcker sig över 10 år och innehåller såväl förebyggande som bekämpande åtgärder och insatser på flertalet olika områden.⁵

1.2 Problemformulering

Våld mot kvinnor och våld i hemmet är ett högaktuellt ämne som mer än någonsin behöver uppmärksammas och vara en prioriterade fråga. Ämnet är komplext och kräver åtgärder på flera fronter. Det behövs åtgärder som både är förebyggande och skyddande. Europarådets konvention om förebyggande och bekämpning av våld mot kvinnor och av våld i hemmet eller som den kallas i folkmun, Istanbulkonventionen, är ett vägledande och styrande dokument när det kommer till bekämpandet av våld mot kvinnor och våld i nära relationer. .

För att ett förbindande stat så som Sverige skall kunna genomföra ett effektivt arbete med frågan om våld mot kvinnor och våld i nära relation men också samtidigt nå upp till de krav en ratificering av konventionen innebär behöver arbetet grunda sig i en förståelse för våldets grundläggande orsaker och mekanismer. Det är därför också av stor vikt att den förståelse och det synsätt som Sverige antar i sitt arbete går i linje med det synsätt som Istanbulkonventionen är upprättad utifrån.

1.3 Syfte

Syftet med denna uppsats är att granska Sveriges nationella strategi mot mäns våld mot kvinnor och hedersrelaterat våld och förtryck i relation till Istanbulkonventionen för att utröna vilken utgångspunkt kring och perspektiv på våldet som strategin antagit men även att redogöra för det perspektiv som går att återfinna i Istanbulkonventionen. Vidare syftar uppsatsen även till att jämföra dessa synsätt och i och med detta undersöka om

⁴ Regeringens skrivelse 2016/17:10 *Makt, mål och myndighet – feministisk politik för en jämställd framtid*.

⁵ Regeringens skrivelse 2016/17:10 *Makt, mål och myndighet – feministisk politik för en jämställd framtid*. S.1.

Istanbulkonventionen och den nationella strategins syn på och förståelse kring våldets orsaker är densamma eller av liknande karaktär.

1.4 Frågeställning

Hur uttrycker sig Europarådets konvention om avskaffande av våld mot kvinnor och våld i hemmet och Sveriges nationella strategi mot mäns våld mot kvinnor och hedersrelaterat våld och förtryck om våld respektive kön i sina texter?

Antar dessa texter samma uttryck?

Vilka skillnader finns på texternas uttryck?

1.5 Perspektiv/teori

För att förstå vikten av de olika typerna av insatser som är nödvändiga och prioriterade för att förebygga och bekämpa våld mot kvinnor och våld i hemmet måste man också förstå de grundläggande mekanismerna i det våld som utövas mot kvinnor och våld som utövas i hemmet. Det råder debatt kring olika perspektiv att anta i frågan och det finns flertalet perspektiv att anta. Våld som utövas mot kvinnor och våld som utövas i hemmet begås till majoriteten av män. Därav benämns det ofta som mäns våld mot kvinnor. Grunden i våld som utövas mot kvinnor av män handlar om den rådande könsmaktsordningen.

Könsmaktsordningen handlar om och knyter också an till områden som de olika insatserna fokuserar på. Könsmaktsordningen har uppstått från ett långtgående synsätt på män och kvinnors ställning i samhället och den bristande jämställdheten könen i mellan.⁶

Könsmaktsperspektivet är begrepp som används för att teoretisera mäns våld mot kvinnor och våld i nära relation. Begreppet kommer ur ett feministiskt perspektiv och syftar till att sätta våld i sammanhang med makt men också med kön och den makt som kommer av att inneha just ett specifikt kön. Ett antagande av detta perspektiv sätter fokus på våldsutövaren och de strukturella orsakerna till våld och våldsutövning i stället för att se på det som någon individuellt.⁷ Att se att det inte handlar om enskilda män som utövar våldet och att den

⁶ Nilsson, Gabriella & Lövkrona, Inger, *Våldets kön: kulturella föreställningar, funktioner och konsekvenser*, 1. uppl., Studentlitteratur, Lund, 2015. S. 36.

⁷ Nilsson, Gabriella & Lövkrona, Inger, *Våldets kön*. S.37.

grundläggande orsaken till att dessa män är våldsamma inte handlar om faktorer som missbruk eller familjeförhållanden, utan att det handlar om det patriarkala samhället vi lever i. Könsmaktperspektivet handlar också om att synliggöra det faktum att hot och våld från män mot kvinnor används för att upprätthålla just dessa obalanserade maktstrukturer. Att män använder våld för att bibehålla kontroll över kvinnor eller att de genom att utöva våld skapar sig själv en överordnad position.⁸

1.6 Tidigare forskning

När det kommer till forskning på området mäns våld mot kvinnor generellt så är boken *våldsutsatta kvinnor – samhällets ansvar* lite av en bibel och grundläggande litteratur i all form av undervisning och kunskapsspridning om ämnet. Faktumet att Gun Heimer, chef för Nationellt centrum för kvinnofrid, är huvudsaklig författare bidrar till dess legitimitet och storhet. Boken ger inte bara insikt i de grundläggande mekanismerna gällande mäns våld mot kvinnor och tillhörande processer utan ägnar en stor del till att förklara och förtydliga vad och vilka delar där ansvaret ligger på olika aktörer i samhället. Boken är indelad i tre delar där del ett fokuserar på ämnet mäns våld mot kvinnor och en introduktion kring omfattningen av våldet, våldets karaktär och våldet i ett globalt perspektiv. Den andra delen i boken ägnar sig åt att ge en bild över myndigheters ansvarsområden, samverkan mellan dessa men också viktiga delar så som lagstiftning och konkreta mål för yrkesverksamma. Bokens tredje del fokuserar sedan på samhällets andra aktörer och deras del i frågan. Det handlar om allt från ideella organisationer till medias porträttering.⁹

Gabriella Nilsson och Inger Lövkronas bok *Våldets kön – kulturella föreställningar, funktioner och konsekvenser* är en bok som likt *våldsutsatta kvinnor- samhällets ansvar* fokuserar till stor del på att försöka förklara våld i nära relation eller mäns våld mot kvinnor men som också antar perspektivet där kön och våld kopplas samman. Boken har ett syfte att lyfta hur synen på hur våld utövas, hanteras och förstås är densamma i olika tider och runt om i världen. Boken antar dock främst ett svenskt kontext men tar också in globala

⁸ Heimer, Gun M., Björck, Annika & Kunosson, Chrystal (red.), *Våldsutsatta kvinnor: samhällets ansvar*, 3. uppl., Studentlitteratur, Lund, 2014. S.99.

⁹ Heimer, Gun M., Björck, Annika & Kunosson, Chrystal (red.), *Våldsutsatta kvinnor: samhällets ansvar*, 3. uppl., Studentlitteratur, Lund, 2014. S. 12-13.

perspektiv. Boken lyfter vidare kring våld och kön och synen på våldets koppling till jämställdhet och hur detta i svensk kontext tar sig uttryck.¹⁰ Boken lyfter olika perspektiv på våld och vilka konsekvenser olika perspektiv innebär. Antagandet av olika perspektiv sätter ett visst fokus men kan också medföra viss problematik.

När vi kopplar ihop frågan om våld och kön är en viktig del av detta att förstå sig på kön och genus och dess roll i livet men också i samhället. Raewyn Connell har tidigt gett sig an genusforskningen och utgett flertal verk om detta. I hennes 3:e upplaga i svensk översättning *Om genus* som är framarbetad tillsammans med Rebecca Pearse förklaras genus på en grundläggande nivå och dess dimensioner. Främst jobbar boken med att kartlägga vad genus är, vad det kan ses som och teorier kring genus. Med sin utgångspunkt i den stora andelen genusordningar som existerar i världen där män gynnas och kvinnor missgynnas har den moderna genusforskningen som framkommer i denna litteratur tagit ton för att kämpa för jämlikhet.¹¹ Boken hanterar också teman kring genus och dess relation till politiken och samhället och i detta kan det dras paralleller till arbetet med våld i nära relation.

Genuspolitiken tar också sin grund i jämlikheten mellan könen och arbetet mot den maktordningen som existerar och skapar obalanser. Dessa obalanser tar sig i uttryck i både arbetsrelaterade sammanhang, ekonomiska sammanhang och i privata och relationella sammanhang.¹² Detta är mönster och sammanhang som är genomgående även för det könsrelaterade våldet.

För att ytterligare förstärka det perspektiv jag har valt att anta i denna uppsats har jag också tagit del av artikeln *diskurser om mansvåld – reflektioner från en spegel* skriven av Marcus Lundgren som är doktorand vid Statsvetenskapliga institutionen och Umeå centrum för genusstudier på Umeå universitet. Artikeln belyser just det problematiska i att använda/ inte använda vissa perspektiv på våld. Marcus argumenterar för att perspektiv som har en avsaknad av att visa på att våldet faktiskt är något som sker av framför allt män i stort och inte

¹⁰ Nilsson, Gabriella & Lövkrona, Inger, *Våldets kön: kulturella föreställningar, funktioner och konsekvenser*, 1. uppl., Studentlitteratur, Lund, 2015. S.8.

¹¹ Connell, Raewyn & Pearse, Rebecca, *Om genus*, 3., [omarb. och uppdaterade] uppl., Daidalos, Göteborg, 2015. S. 9.

¹² Connell, Raewyn & Pearse, Rebecca, *Om genus*, 3., [omarb. och uppdaterade] uppl., Daidalos, Göteborg, 2015. S. 198-199.

enskilda män resulterar i att missa viktiga aspekter som behöver insatser. Hans poäng och en poäng som gjorts i flera andra studier är att våldet utövas av vanliga män och att det inte kan ses som att enskilda män eller andra män är de som utövar våldet. Marcus menar på att ett perspektiv där den rådande maktordning som del i problemet måste synliggöras.¹³ Dock medför nästan alla typer av perspektiv olika typer av ”blindfläckar” och detta är något som Marcus adresserar.

1.7 Metod

Utifrån att jag valt att fokusera på ett område jag inte granskat förut och i och med att jag använder mig av de frågeställningar jag gör har jag dragit slutsatsen kring att det är en induktiv metod som kommer att användas i min uppsats. Frågeställningen är ställd utan ett förbestämt svar utan riktar sig till att hitta svaret under analysens gång. Att ledas till sitt svar genom analysens gång och inte redan ha ett svar att söka efter i analysen är vad induktiv metod innebär. Det tillvägagångssätt jag har använt mig av i arbetet med min uppsats grundar sig i ”grounded theory” och innebär ett tillvägagångssätt som handlar om insamling av data , analys av den data som insamlats för att sedan dra slutsatser utifrån detta. ”Grounded theory” är ett sätt att bearbeta data och går lite hand i hand med vad en induktiv metod innebär.¹⁴

Analysen kommer att skrivas och bearbetas med hjälp av metoden kvalitativ textanalys. Att genomföra en kvalitativ textanalys innebär i stora drag att granska texter. Detta genom att kritiskt granska och noggrant läsa den eller de utvalda texterna för att få fram de mest relevanta delarna. Utifrån de mest relevanta och centrala delarna görs sedan en sammanfattning av texten för att kunna ge en överblick.¹⁵

Den kvalitativa textanalysen kan användas på olika sätt beroende på vilket resultat man är ute efter. Dels kan analysen genomföras för att utläsa tankestrukturer i texten men den kan likväl genomföras för att klassificera innehållet i texten eller för att logiskt ordna textens innehåll.

¹³ Lundgren, Marcus, 'Diskurser om mansvåld: reflektioner från en spegel', Våldets topografier : betraktelser över makt och motstånd., S. 329-360, 2011

¹⁴ McConnell, Lee & Smith, Rhona K. M. (red.), *Research methods in human rights*, Routledge, Abandons, Oxon, 2018.s. 91.

¹⁵ Esaiasson, P., Gilljam, M., Oscarsson, H., Wängnerud, L. (2007). *Metodpraktikan – konsten att studera samhälle, individ och marknad*. (3.e uppl.). Stockholm: Norstedts juridik. S. 237.

Är man ute efter att kritiskt granska texterna kan detta göras genom bland annat ideologikritik och utifrån dessa studera texter för att få fram en bild av hur sakers tillstånd är i relation till annat.¹⁶

När jag har genomfört min analys med hjälp av kvalitativ textanalys har jag i stora drag läst dessa två dokument ett flertal gånger. Varje gång texterna har lästs och bearbetats har det gjorts med olika fokus. Dels har jag läst texterna i sin helhet för att skapa mig en överblick av texternas innehåll och en samlad bild av dess budskap. Vidare har jag granskat och läst texterna ytterligare gånger på ett mer noggrant sätt för att söka efter specifika ord och formuleringar. Jag har valt två olika fokusområden i form av **kön** och **våld** till följd av det perspektiv min analys genomsyras av. Utifrån dessa teman har jag sedan analyserat texterna kring hur dessa förhåller sig till ord eller benämningar relaterat till dessa teman. Jag har då kollat på i vilka kontext dessa teman används i, hur specifika ord under respektive teman porträtteras eller tillskrivs egenskaper. Utifrån mina fynd har jag sedan sammanställt dessa och genom detta fått en bild av hur respektive text hanterar och ser på respektive tema.

Andra typer av metoder så som en rättsdogmatisk metod skulle innebära en analys mer om vägen till de olika åtgärdsplanerna och strategierna och dess bakomliggande arbeten och juridiska mekanismer.¹⁷ Detta skulle också kunna vara intressant och skulle eventuellt kunna undersökas som komplement till denna uppsats. Dock är utrymmet begränsat i denna uppsats och syftet med den undersökningen jag valt att genomföra är inte detta. Den rättsanalytiska metoden är mer i linje med det som är syftet i uppsatsen men lägger dock fortsatt ett fokus på den gällande rätten och således inte enbart på den faktiska produkten, vilket är det jag är ute efter med min uppsats. Den rättsanalytiska metoden handlar om att analysera den gällande rätten och används för att argumentera för till exempel förändringar i rätten.¹⁸

¹⁶ Esaiasson, P., Gilljam, M., Oscarsson, H., Wängnerud, L. (2007). *Metodpraktikan – konsten att studera samhälle, individ och marknad*. (3.e uppl.). Stockholm: Norstedts juridik. S. 238-239.

¹⁷ Sandgren, Claes, *Rättsvetenskap för uppsatsförfattare: ämne, material, metod och argumentation*, 3., [utök. och rev.] uppl., Norstedts juridik, Stockholm, 2015. S.43.

¹⁸ Sandgren, Claes, *Rättsvetenskap för uppsatsförfattare*. S. 47-48.

1.8 Material

Det material som jag kommer att använda som primärmaterial i min uppsats kommer att bestå i Europarådets konvention om förebyggande och bekämpning av våld mot kvinnor och våld i hemmet samt regeringens nationella strategi mot mäns våld mot kvinnor och hedersrelaterat våld och förtryck. Anledningen till att just den nationella strategin valdes som primärmaterial att jämföra med Istanbulkonventionen grundar sig i att jag önskade använda mig av ett dokument som i sig dels representerade Sveriges arbete i frågan men som också är skrivet under en relativt närliggande tidsperiod som konventionen. Forskningen kring ämnet går framåt varje dag och för att undvika att mitt material innehåller delar som inte fanns tillgängliga vid konventionens upprättande valde jag att leta efter material utgivet inom de närmsta åren.

Utifrån dessa dokument kommer det att skapas en överblick över hur de olika dokumenten hanterar olika begrepp som i sin tur kommer ge en bild av vilken utgångspunkt dessa dokument tar stånd i.

Som sekundärt material, vilket jag använder i min inledning och i min tidigare forskning, kommer jag att använda mig dels av utgivna böcker och artiklar som ger en bild av ämnet mäns våld mot kvinnor och den problematik som föreligger. Även artiklar kring relationen mellan kön och våld och hur dessa två delar tillsammans utgör viktiga perspektiv i frågan om våld i nära relation och våld i hemmet.

1.9 Avgränsningar

Jag har valt att avgränsa mig till att endast använda mig av officiella dokument som konventionen och den nationella strategin är. Detta för att säkerställa trovärdigheten och sanningshalten i den information jag använder mig av och på så vis också ge en så rättvis bild som möjligt. Jag har också valt att endast använda mig av skriftligt och publicerat material i stället för att till exempel använda mig av intervjuer eller annan typ av materialinsamling. Detta för att få en så opartisk bild som det går av det hela att göra min analys och dra mina slutsatser ifrån. Att blanda in faktiska människor riskerar att personliga tankar och tycken kommer med i materialet.

Vidare har jag också avgränsat mig i mängden material. Självfallet finns det väldigt mycket material att tillgå kring den här frågan och med tanke på uppsatsens omfattning finns det inte möjlighet att använda sig av allt. I en optimal undersökning av ämnet skulle det såklart vara värdefullt att ha med all typ av material som finns för att ge en så pass omfattande bild som möjligt. Urvalet har skett baserat på vilken källa eller källor som ger den tydligaste bilden kring mina frågeställningar. Detta medför också att det finns ytterligare information på ämnet som eventuellt skulle kunna ge en annorlunda analys och därav också potentiellt skulle kunna ge ett annat resultat.

Vidare i min analys har jag också angränsat mig genom att fokusera på två olika teman som jag redogjorde för under mitt metodavsnitt, kön och våld. Denna avgränsning har skett för att låta mig fokusera på de delar i materialet som jag tror kommer att ge mig det bästa och mest talande svaret på mina frågeställningar. Denna avgränsning ger därför utrymme för att det finns viktig och användbar information även i mitt material som inte kommer med i min analys. Avgränsningen att endast analysera texterna utifrån mina två teman grundar sig i omfattningen av uppsatsen. Att analysera texterna utifrån flera teman hade gett en bredare bild av texternas syn och hade möjligtvis också påverkat resultatet och därmed svaret på mina frågeställningar, men med hänsyn till det utrymme jag har att jobba med har denna typ av avgränsning gjorts.

1.10 Disposition

Dispositionen av denna uppsats kommer bestå av ett inledande kapitel där syftet med denna uppsats framgår, vilka frågeställningar jag ämnar undersöka och vilken metod jag kommer att använda mig av. Vidare kommer det inledande kapitlet även ge en överblick på ämnen jag kommer att undersöka.

Vidare kommer uppsatsen bestå i ytterligare tre kapitel. Det andra och tredje av dessa kommer utgöra uppsatsen analys och kommer syfta till att ge en bild av just hur de olika dokumenten hanterar de olika teman eller fokusområden jag granskat. Det femte kapitlet är det resultat och de slutsatser som jag kommer att dra utifrån den analys som genomförts. I detta kapitlet kommer jag också försöka ge ett svar på de frågeställningar jag har.

2 Analys

2.1 Våld

Definitioner

För att förstå texternas syn på våld behöver vi börja med att etablera en förståelse för hur de definierar våld, vad som anses vara våld och se på i vilka sammanhang våldet sätts i. Eftersom både konventionen och den nationella strategin är väletablerade dokument återfinns specifika och tydliga definitioner som respektive dokument arbetar utifrån. I konventionen väljer man att dels definiera våld mot kvinnor men också våld i hemmet. Jag har valt att citera dessa i sin helhet då dessa talar för sig själv och inte i sig är i behov av en tolkning från min sida. Dessa definitioner ser ut som följande: .

våld mot kvinnor: ett brott mot de mänskliga rättigheterna och en form av diskriminering av kvinnor och avser varje fall av könsrelaterat våld som leder till, eller troligen kommer att leda till, fysisk, sexuell, psykisk eller ekonomisk skada eller fysiskt, sexuellt, psykiskt eller ekonomiskt lidande för kvinnor, inbegripet hot om sådana handlingar, tvång eller godtyckligt frihetsberövande, oavsett om det sker i ett offentligt eller privat sammanhang,

våld i hemmet: varje fall av fysiskt, sexuellt, psykiskt eller ekonomiskt våld som utövas inom familjen eller i hemmiljön eller mellan makar eller partner eller före detta makar eller partner, oavsett om förövaren delar eller har delat bostad med brottsoffret eller inte,¹⁹

Denna typ av definition att vidare arbeta efter i texten återfinns självfallet också i den nationella strategin. I strategin har man valt att använda sig av Per Isdals definition av våld och våld enbart i sig och denna ser ut som följande:

¹⁹ Europarådets konvention om förebyggande och bekämpning av våld mot kvinnor och våld i hemmet. Istanbul: Europarådet. 2011. S. 5.

Våld är varje handling riktad mot en annan person, som genom att denna handling skadar, smärftar, skrämmer eller kränker, får denna person att göra något mot sin vilja eller avstå från att göra något den vill.²⁰

Dessa definitioner är i sig ganska tydliga och tyder på en likasinnad förståelse för våldet. Vidare i texterna återfinns det dock ytterligare material som är av betydelse för texternas syn på våld och vad detta är på en definitionsnivå.

Vidare i konventionen fokuserar specifika artiklar på olika typer av våld som innefattas i begreppet våld mot kvinnor och våld i hemmet. Dessa artiklar namnger typer av våld i form av fysiskt våld, sexuellt våld / sexuella trakasserier, psykiskt våld, stalking, tvångsäktenskap, kvinnlig könsstympning, tvångsabortering och tvångssterilisering. Artiklarna innehåller formuleringar om våldet så som att det är gärningar så som tvång och hot som i sin tur innebär allvarliga kränkningar av personens psykiska integritet när det kommer till psykiskt våld. Att det handlar om upprepat hotfullt beteende som leder till fruktan när stalkning beskrivs och att det sexuella våldet stäcker sig från sexuella trakasserier som består i handlingar som ämnar åt att kränka en persons värdighet till faktiska våldtäkter.²¹ Något som också är extremt viktigt när det kommer till att benämna och definiera våld mot kvinnor och våld i nära relation är att inkludera just former såsom könsstympning, tvångsäktenskap och tvångssterilisering eller tvångsabortering. Dessa typer av våld är något som inte alltid är självklart att räkna med i det vardagliga samtalet om våld i nära relation. Ofta tänker man på våld mellan en man och en kvinna i en parrelation när man syftar på våld i nära relation men i verkligheten är begreppet så mycket större.

Detta sätt att beskriva våldet närmare är även någon som återfinns i den nationella strategin. Strategin är även denna uppbyggd i olika fokusområden och kapitel och bland dessa hittar vi delar i texten som fokuserar på olika typer av våld som omfattas av mäns våld mot kvinnor och hedersrelaterat våld och förtryck. Det som återfinns här är mycket av samma karaktär som det som återfinns i konventionen. Den nationella strategin lyfter kanske inte lika tydligt fram kapitel eller stycken helt och hållet för var och en de exakta typerna av våld som kan

²⁰ SOU 2015:55 *Nationell strategi mot mäns våld mot kvinnor och hedersrelaterat våld och förtryck*. s. 46

²¹ Europarådets konvention om förebyggande och bekämpning av våld mot kvinnor och våld i hemmet. Istanbul: Europarådet. 2011. S. 14-15.

innefattas utan diskuterar detta utifrån det centrala begreppet mäns våld mot kvinnor och vad detta innefattar. Vidare dediceras dock specifika avsnitt till dödligt våld mot kvinnor, hedersrelaterat våld och förtryck, sexuellt våld, arbetsrelaterat våld och våld mot kvinnor i relation till särskilda sårbarheter. Det som sticker ut i den nationella strategin i jämförelse med konventionen är det arbetsrelaterade våldet och våldet i kombinationen med kvinnors särskilda utsatthet. När det kommer till våld och kvinnors särskilda utsatthet kan det handla om ett speciellt typ av våld. Särskilda sårbarheter kan exempelvis handla om språkförbristningar eller olika medicinska förutsättningar där våld i form av icke-handlingar visar sig. Det kan handla om att utsätta dessa kvinnor för situationer genom att inte hjälpa till att förstå eller att inte tillgodose den vård som behövs. Detta våld identifieras som försummelse.²²

Något som också återfinns i den nationella strategin men inte adresseras i konventionen är att moderskap är en särskild utsatthet för kvinnor och att detta är något som ökar risken för att utsättas för våld. Konventionen lyfter dock faktumet att våldet skall ses som allvarigare om det är så att det utövas i närvaro av barn. Både konventionen och den nationella strategin är dock tydliga med att barn som bevittnar våld som utövas i sig också betraktas som våldsutsatta.²³

I konventionen listar de även ytterligare aspekter som gör att våldet skall ses som allvarigare. Dessa innefattar faktorer såsom att våldet utövas av fler än en person och att de eller dem som utför handlingarna är partner eller familjemedlem till den som utsätts.²⁴ Dessa kriterier kopplar i stora delar an till den nationella strategins inkluderande av även hedersrelaterat våld och förtryck. Hedersrelaterat våld och förtryck är en kategori av våld för sig men som ofta innefattas samma typ av handlingar som alla typer av våld i nära relation. Men det också ofta i dessa sammanhang som det ”ovanliga” typerna av våld så som exempelvis tvångsäktenskap m.m. framkommer som tydligast.²⁵

²² SOU 2015:55 *Nationell strategi mot mäns våld mot kvinnor och hedersrelaterat våld och förtryck*. s. 79-80.

²³ SOU 2015:55 *Nationell strategi mot mäns våld mot kvinnor och hedersrelaterat våld och förtryck*. s. 69.

²⁴ Europarådets konvention om förebyggande och bekämpning av våld mot kvinnor och våld i hemmet. Istanbul: Europarådet. 2011. S. 17-18.

²⁵ SOU 2015:55 *Nationell strategi mot mäns våld mot kvinnor och hedersrelaterat våld och förtryck*. s. 66.

Utöver att definiera våld genom att specificera exakt vilka handlingar som innefattas återfinns andra viktiga sätt att beskriva och definiera våldet på i båda texter. Här ser man att våldet även förklaras som något som något som ger både kortsiktiga och långsiktiga konsekvenser. Det handlar om både konsekvenser för den som är våldsutövare, för den som är våldsutsatt och för dess omgivning. Dels handlar det om att våldet i sig är, bör och ska vara olagligt och kriminaliserade handlingar som i sin tur ger konsekvenser. Detta är ett förhållningsätt till våldet som både konventionen och den nationella strategin gör tydligt.²⁶

När dessa texter tar upp konsekvenser handlar det dock främst om de konsekvenser som våldet innebär för den våldsutsatta, för kvinnan. I konventionen hanteras detta under delen för skydd och stöd där det tydliggörs att kvinnor som är och blir utsatta ska ha rätten till stöd och hjälp för dessa konsekvenser både på lång och kort sikt.²⁷ Vidare diskuterar även den nationella strategin hur våldet är något som påverkar dels kvinnors livsutrymme men också deras handlingsutrymme. Den nationella strategin menar på att våldet mot kvinnor måste ses som ett folkhälsoproblem utifrån dess enormt stora påverkan på människor. Våldet drabbar kvinnor men också de våldsutsatta barnen som finns på ett extremt destruktivt och långtgående sätt och påverkar inte bara deras liv och välbefinnande men också möjlighet att själva skydda sig och ta sig bort från vidare utövad våld.²⁸

Eftersom konventionen diskuterar frågan om våld mot kvinnor på en internationell och global nivå så framkommer även perspektiv på våld och dess sammanhang som inte är av samma relevans för arbetet med våld på nationell nivå i Sverige. Konventionen belyser utöver det som ovanstående kommit fram att våld mot kvinnor också kan ta sig i uttryck som redskap i konflikt, exempelvis väpnad konflikt.²⁹ Med det sagt menas inte att denna typ av våld inte

²⁶ Europarådets konvention om förebyggande och bekämpning av våld mot kvinnor och våld i hemmet. Istanbul: Europarådet. 2011. S. 8., SOU 2015:55 *Nationell strategi mot mäns våld mot kvinnor och hedersrelaterat våld och förtryck*. s. 8.

²⁷ Europarådets konvention om förebyggande och bekämpning av våld mot kvinnor och våld i hemmet. Istanbul: Europarådet. 2011. S. 11-12.

²⁸ SOU 2015:55 *Nationell strategi mot mäns våld mot kvinnor och hedersrelaterat våld och förtryck*. s. 45-46.

²⁹ Europarådets konvention om förebyggande och bekämpning av våld mot kvinnor och våld i hemmet. Istanbul: Europarådet. 2011. S. 4.

överhuvudtaget är aktuell i en svensk kontext men man har valt att inte innefatta detta i de handlingsplaner som upprättats i Sverige.³⁰

Sammanhang

Utöver att våldet beskrivs och definieras på olika sätt i konventionen och den nationella strategin så diskuterar texterna våld i flera olika sammanhang. För att redogöra för respektive texts uttryck kring våld är även sammanhangen som det uttrycks i av vikt att kolla på.

Vid det här laget i analysen kan man se tydliga kopplingar mellan våld och kön. Både i konventionen och i strategin benämns det som könsrelaterat våld. I konventionen är könsrelaterat våld ett genomgående förhållningsätt. Det är även något som framkommer frekvent i diskursen kring våld i den nationella strategin. Bara genom att titta på konventionens definition av våld mot kvinnor görs detta tydligt. I strategin förs en diskussion kring hur vida man bör hålla diskussionen könsneutral eller om det bör hanteras helt och hållet som könsrelaterat våld när det kommer till våld i nära relationer. Det som lyfts fram är att ett könsneutralt perspektiv på våldet riskerar att både osynliggöra våld men också exkludera våld som är helt och hållet könsbaserat.³¹

Under analysen har även flera andra sammanhang framkommit regelbundet där våld samtalas om. Dessa sammanhang handlar bland annat om kopplingar till samhället och våldets påverkan på det. Som tidigare konstaterat drabbar våldet mer än bara den som utsätts. Även det faktum att våldet har både kortsiktiga men också långtgående konsekvenser gör avtryck i samhället. Dels handlar det om de resurser som behöver läggas ner för att omhänderta de våldsutsatta på diverse vis. Det handlar om sjukvård, skyddande boenden, terapi och stöd och resurser från rättsväsendet. Utöver det handlar det också om de resurser som behöver läggas för att förhindra och motverka det våld som sker. Detta blir en ekonomisk fråga, både samhällsekonomisk och socioekonomisk. I konventionen behandlas denna fråga ganska kort och fokuserar främst på att våldet behöver bekämpas med ekonomiska resurser och att dessa resurser skall finnas tillgängliga.³² I den nationella strategin ägnas ett helt kapitel som är

³⁰ SOU 2015:55 *Nationell strategi mot mäns våld mot kvinnor och hedersrelaterat våld och förtryck*. s. 198.

³¹ SOU 2015:55 *Nationell strategi mot mäns våld mot kvinnor och hedersrelaterat våld och förtryck*. s. 50.

³² Europarådets konvention om förebyggande och bekämpning av våld mot kvinnor och våld i hemmet. Istanbul: Europarådet. 2011. S. 7.

ungefär lika långt som hela konventionen åt att belysa våldets kostnader. I kapitlet redogörs för både de kostnader som uppstår av att våldet utövas men också precis som i konventionen de ekonomiska resurserna som måste finnas tillgängligt för det långtgående arbetet. I inledningen av kapitlet får vi ta del av forskning som visar på att kostnaderna för våld mot kvinnor och våld i hemmet i ett globalt perspektiv uppgår över de kostnader som går åt riktade åt inbördeskrig och mord.³³ Vidare kan vi även se hur strategin kopplar ihop det ekonomiska sammanhanget våldet har med sociala. Det redogörs genom ett fiktivt exempel hur våldet ur ett socioekonomiskt perspektiv ger effekter på den våldsutsatta, våldsutövaren och deras barn. Hur det påverkar arbetet, skolgången och deltagandet i samhället.³⁴

Ett sammanhang som våldet också ofta förekommer i är fortsatt samhället men mer specifikt allmänheten. Inte bara att våldet också utövas i offentligheten för allmänheten att beskåda men också allmänhetens ansvar i att förebygga och stoppa våldet. Det handlar om allt ifrån att det tydligt påpekas i konventionen att allmänheten i stort har ett ansvar att anmäla våld som bevittnas men också om att utbilda, informera och synliggöra våldet för gemeneman i samhället. Det handlar om privatpersoner men också yrkesverksamma som på ett eller annat vis kommer i kontakt med våldet.³⁵ Kring detta innefattas också utbildning om och kring synen på våldet och stereotypa föreställningar som lever i samhället. I detta finns också ett ansvar hos den privata mediesektorn och deras roll i vad för budskap de låter ta del i sina kanaler som allmänheten sedermera tar del av. Den nationella strategin förhåller sig på ett liknande sätt och reflekterar kring våldet i sammanhang som involverar allmänhetens agerande och medvetenhet. Även den nationella strategin ser allmänhetens delaktighet i både det förebyggande och bekämpande arbetet. Här innefattar den nationella strategin precis som konventionen utbildande insatser, uppmärksammande insatser och ställningstagande insatser kopplade till allmänheten.³⁶

³³ SOU 2015:55 *Nationell strategi mot mäns våld mot kvinnor och hedersrelaterat våld och förtryck*. s. 95.

³⁴ SOU 2015:55 *Nationell strategi mot mäns våld mot kvinnor och hedersrelaterat våld och förtryck*. s. 108.

³⁵ Europarådets konvention om förebyggande och bekämpning av våld mot kvinnor och våld i hemmet. Istanbul: Europarådet. 2011. s. 12-13.

³⁶ SOU 2015:55 *Nationell strategi mot mäns våld mot kvinnor och hedersrelaterat våld och förtryck*. s. 127.

Det politiska sammanhanget är också något som är genomgående. Att våldet är en politisk fråga och kräver stort arbete på politiskt nivå säger sig självt genom att både konventionen och den nationella strategin ens existerar. När det pratas om våld på politisk nivå är jämställdhet en faktor som ofta spelar in. Här kan man se att det huvudsakliga ansvaret kring frågan om våld läggs inom politiken. Politiken är den plattform där nationella strategier antas, där återfallsprogram upprättas och där det kan införas nya lagar och lagändringar. I konventionen ser vi att de förbindande staterna uppmanas till en politik som är effektiv och omfattande och som innefattar helhets täckande insatser mot våldet.³⁷ Den nationella strategin i sig är en politisk aktion och uttrycker såklart också våldet som en politisk fråga i samma avseende som konventionen gör detta. Den nationella strategin gör dock ytterligare kopplingar mellan det politiska och jämställdhet. Att stoppa mäns våld mot kvinnor är ett jämställdpolitiskt delmål som den nationella strategin skapats för att uppnå.³⁸ Även konventionen menar på att upphörandet av våldet är nyckeln till att uppnå dels formell men också reell jämlikhet mellan män och kvinnor.³⁹

2.2 Kön

När jag vidare granskade texterna med fokus på kön och sökte efter sammanhang och kontexter kvinna/kvinnligt och man/manligt förekom upplevdes en avsaknad av detta när det kom till män i Istanbulkonventionen. Detta kan till viss del förklaras av att konventionen såklart har sitt fokus som handlar om våld mot kvinnor och våld i hemmet och att detta våld kan utövas av vem som helst och inte lägger särskild stor vikt vid våldsutövare utan snarare lägger allt fokus på de våldsutsatta och dessa som kvinnor.

Jämförelsevis hanterar den nationella strategin frågan om kön på ett helt annat sätt och lägger i stället väldigt mycket fokus på män respektive kvinnor. Detta har också en naturlig förklaring i att den nationella strategin är utformad mot mäns våld mot kvinnor. I den nationella strategin hanteras just detta fenomen. Det som uppstår när problematiken benämns

³⁷ Europarådets konvention om förebyggande och bekämpning av våld mot kvinnor och våld i hemmet. Istanbul: Europarådet. 2011. s. 7.

³⁸ SOU 2015:55 *Nationell strategi mot mäns våld mot kvinnor och hedersrelaterat våld och förtryck*. s. 37.

³⁹ Europarådets konvention om förebyggande och bekämpning av våld mot kvinnor och våld i hemmet. Istanbul: Europarådet. 2011. s. 3.

på olika sätt. Att använda sig av olika benämningar medför i sig olika fokus kring problematiken. Som nämnt i tidigare avsnitt riskerar ett könsneutralt perspektiv på våld att exkludera vissa typer av våld och osynliggöra våldet. Den nationella strategin lyfter dock också fram att faktumet att köns bestämma våld i sin tur exkluderar våld i exempelvis samkönade relationer.⁴⁰

Vid en upptäckt av denna avsaknad hamnade analysen mer på spåret om hur texterna hanterar frågan om kvinnor/kvinnligt för att på så vis kunna göra en så pass rättvis jämförelse som möjligt.

Den syn på kvinnor som framträder vid en analys av konventionen är främst att kvinnor är utsatta. Kvinnor är våldsutsatta, utsatta för värderingar, normer och attityder som säger att kvinnor är underordnade män. Kvinnor är utsatta för ojämlika förhållanden i privatliv, arbetsplatser och i samhället. Det finns våld som utövas mot kvinnor som grundar sig i att hon är just det, kvinna. Det finns våld som drabbar kvinnor oproportionerligt för att hon är just det, kvinna.⁴¹ Våld drabbar dessutom kvinnor värre för att de är mödrar eller för att de är flickor. Våldet mot kvinnor är könsrelaterat på en strukturell nivå och dessa strukturer sträcker sig långt tillbaka historiskt i tiden.

Våldet som kvinnor utsätts för är något som hindrar såväl enskilda kvinnor men också kvinnor som grupp att utvecklas. Genom att via våldet upprätthålla de rådande samhälls- och maktstrukturerna hindras utvecklingen för kvinnor. Konventionen menar på att "...våld mot kvinnor är ett uttryck för historiskt ojämlika maktförhållanden mellan kvinnor och män och att det är dessa förhållanden som har lett till att män dominerar och diskriminerar kvinnor och som hindrar kvinnors utveckling".⁴² Även den nationella strategin pratar om ojämlika maktförhållanden mellan kvinnor och män och hur dessa maktförhållanden påverkar såväl mellanmänniska relationer till samhällets uppbyggnad och hur exempelvis män och kvinnor

⁴⁰ SOU 2015:55 *Nationell strategi mot mäns våld mot kvinnor och hedersrelaterat våld och förtryck*. s. 50.

⁴¹ Europarådets konvention om förebyggande och bekämpning av våld mot kvinnor och våld i hemmet. Istanbul: Europarådet. 2011. s. 5

⁴² Europarådets konvention om förebyggande och bekämpning av våld mot kvinnor och våld i hemmet. Istanbul: Europarådet. 2011. s. 3.

intar olika positioner i samhället till följd av detta.⁴³ Att kvinnor drabbas av våld just för att de är kvinnor är det yttersta beviset på den ojämlikhet mellan könen som finns i samhället.⁴⁴

Den nationella strategin pratar till skillnad från konventionen specifikt om även unga kvinnor och våld i unga parrelationer. I den nationella strategin återfinns delmål som ämnar sig just åt unga kvinnors utsatthet. I konventionen uttrycker man sig på så vis att man pratar om alla kvinnor vilket i sig innefattar även de unga kvinnorna och flickorna. Under vissa paragrafer i konventionen uttrycker man sig dock både om kvinnor och flickor. Det kan dock vara av vikt att specifikt adressera gruppen unga då det inte är ovanligt förekommande att våldet yttrar sig på andra vis när det kommer till unga och speciellt unga i parrelationer. Våldet mellan unga skapar också ytterligare problem när det kommer till både upptäckten av våldet och hjälpande insatser. I den nationella strategin lyfts unga kvinnor fram som en riskgrupp och i enlighet med forskning har det påvisats att yngre kvinnor och flickor utsätts för våld i större utsträckning.⁴⁵

Vidare pratar konventionen om kvinnans ställning i samhället. Det påpekas att kvinnans ställning måste stärkas. Detta behöver göras genom flertalet olika insatser på olika områden. Här handlar det om såväl eliminering av fördomar och föreställningar som utbildande insatser. I konventionen framkommer bland annat:

...främja förändringar i kvinnors och mäns sociala och kulturella beteendemönster i syfte att utrota fördomar, sedvänjor, traditioner och all annan praxis som utgår från föreställningen om kvinnors underordning eller från stereotypa roller för kvinnor och män.⁴⁶

Detta för att stärka kvinnors ställning men också för att stärka respekten för kvinnors värdighet. I den nationella strategin hanteras frågan om kulturella och sociala normer som stödjer våld som ett av de delmål strategin har att arbeta med. Man diskuterar detta dels utifrån de strukturer och normer som finns gällande kvinnor och synen på

⁴³ SOU 2015:55 *Nationell strategi mot mäns våld mot kvinnor och hedersrelaterat våld och förtryck*. s. 83.

⁴⁴ SOU 2015:55 *Nationell strategi mot mäns våld mot kvinnor och hedersrelaterat våld och förtryck*. s. 185.

⁴⁵ SOU 2015:55 *Nationell strategi mot mäns våld mot kvinnor och hedersrelaterat våld och förtryck*. s. 75.

⁴⁶ Europarådets konvention om förebyggande och bekämpning av våld mot kvinnor och våld i hemmet. Istanbul: Europarådet. 2011. s. 8.

kvinnor och dess ställning men också utifrån de normer och strukturer som råder kring män och maskulinitet. Den nationella strategin menar på att ” Arbeta med attityder, normer värderingar kring våld, kön och föreställningar om maskulinitet är ytterligare en viktig aspekt.”⁴⁷

Våldet som utövas mot kvinnor och flickor diskuteras som något som utgör allvarliga kränkningar av deras mänskliga rättigheter. I konventionen stateras detta redan i ingressen och benämner dessa även som allvarliga kränkningar.⁴⁸ Den nationella strategin intar samma position kring frågan när det kommer till mänskliga rättigheter. Våld mot kvinnor benämns här även som allvarliga kränkningar av deras mänskliga rättigheter och det konstateras även att det är ett globalt samhälls- och folkhälsoproblem.⁴⁹

För att ändå lyfta något kring det andra könet, om männen, så är detta faktiskt en väldigt stor del i den nationella strategin. Där identifierar man ett insatsområde som hjälp och stöd för män och pojkar som utsätter andra för våld. Främst hanteras begreppet män som våldsutövare och orsak till våld. Men det diskuteras också om män och våld som något även de är offer för. Pojkar och män växer upp med samma maktstrukturer, med samma värderingar kring våld och kvinnor och attityder kring detta. Den nationella strategin menar på att ett arbete för ett jämställt samhälle och ett samhälle i allra högsta grad handlar om ansvar för även pojkar och män och inte bara för kvinnor och flickor.⁵⁰

⁴⁷ SOU 2015:55 *Nationell strategi mot mäns våld mot kvinnor och hedersrelaterat våld och förtryck*. s. 19.

⁴⁸ Europarådets konvention om förebyggande och bekämpning av våld mot kvinnor och våld i hemmet. Istanbul: Europarådet. 2011. s. 4.

⁴⁹ SOU 2015:55 *Nationell strategi mot mäns våld mot kvinnor och hedersrelaterat våld och förtryck*. s. 45.

⁵⁰ SOU 2015:55 *Nationell strategi mot mäns våld mot kvinnor och hedersrelaterat våld och förtryck*. s. 23.

3 Resultat

Något som snabbt blev tydligt i min analys var att texternas olika benämningar av våld mot kvinnor eller mäns våld mot kvinnor var av stor betydelse för texternas innehåll och möjligheten att jämföra dessa. I det inledande arbetet med analysen fanns en ambition att i större helhet jämföra texterna och dess innehåll men insåg ganska snabbt begränsningarna och valde därför de snäva fokusområden som finns i analysen för att därifrån kunna dra paralleller på ett rättvis sätt.

Någon som också blev tydligt under analysens gång och som påverkade analysens resultat var storleken på respektive texter, Konventionen består av ca 35 sidor medan den nationella strategin i sin helhet består i nästan 500 sidor. Detta medför att strategin självklart är ett mer heltäckande dokument och innehåller en hel del mer material om frågan. I den nationella strategin återfinns mer utförliga beskrivningar kring vissa fenomen, det återfinns ett mer diskuterande förhållningsätt i vissa frågor och frågor hanteras ur flera olika synfallsvinklar.

Med det konstaterat så skulle jag vilja påstå att Istanbulkonventionen antar ett könsmaktperspektiv. Med sin definition av våld mot kvinnor som ” Varje könsrelaterad handling...” gör detta väldigt tydligt. Vidare påvisas även detta typ av perspektiv genomgående genom konventionen. Genom att konventionen konsekvent benämner offren för våld som kvinnor så har alla handlingar , alla insatser, alla formuleringar ett könsrelaterat förhållningssätt. Konventionen ger dock uttryck för detta på ett mindre traditionellt sätt genom att inte specificera det som en könsrelaterad handling utifrån att våldsutövaren är man utan i stället utifrån att helt och hållet könsbestämma den våldsutsatta som kvinna.

När det kommer till den nationella strategin görs könsmaktperspektivet inte lika tydligt men det är en aspekt som man kan känna av i vissa delar av texten. Det upplevs som att nationella strategin inte helt och hållet vill ta en ståndpunkt i frågan men öppet på flera ställen i texten diskuterar antagandet av ett perspektiv där frågan om våldet är könsrelaterat. Detta både från våldsutövares håll men också våldsutsatta håll. I strategin återfinns det på flera olika ställen en diskussion kring just vilket perspektiv på våldet som skall antas. Vi kan exempelvis läsa följande formulering som tydligt visar dess tveksamhet till ett ställningstagande i frågan om ett könsmaktperspektiv: ”Framför allt råder oenighet kring om de huvudsakliga förklaringarna till mäns våld mot kvinnor och hedersrelaterat våld och förtryck ska sökas på

individ- eller strukturnivå. I centrum står även olika perspektiv på makt och kön.”⁵¹ Dock är den nationella strategin oavsett detta väldigt tydlig med att man noggrant behöver välja perspektiv med hänsyn för vilka olika konsekvenser detta kan ha för arbetet med mäns våld mot kvinnor och även hedersrelaterat våld och förtryck både praktiskt men också reellt.

När det kommer till de frågeställningar jag antagit i denna uppsats och svaret på dessa upplever jag att det görs tydligt att Sveriges nationella strategi mot mäns våld mot kvinnor och hedersrelaterat våld och förtryck kanske inte intar ett exakt likadant förhållningsätt till frågan om våld och kön men att det på det stora hela finns många likheter. Det upplevs att de likheter som finns i texterna i mellan är kring områden och delar som är av stor vikt.

Definitionerna och synen på vad som innefattas i våld är snarlika och kokar ner till samma utgångspunkt. Många av de sammanhang som våldet framkommer i går också hand i hand i texterna mellan. Båda texter uppger stort fokus på att tydliggöra de enorma arbetet våld mot kvinnor innebär och hur pass utsträckt problemet är och blir både nationellt men också internationellt och globalt. Texterna tydliggör hur arbetet måste ske på flera nivåer men också områden. Arbetet behöver genomföras såväl kring uppfångandet av de som redan utsatts men också till stor del förebyggande framåt. Det behöver genomföras arbeten redan på grundläggande nivå i hur vi tänker kring våldet och orsakerna till det.

De stora skillnaderna mellan europarådets konvention om avskaffande av våld mot kvinnor och våld i hemmet och Sveriges nationella strategi mot mäns våld mot kvinnor och hedersrelaterat våld och förtryck är som tidigare nämnts olika tydliga ställningstagande i frågan om våldets benämning och sedermera även perspektiv. Framst framkommer denna i skillnad i formuleringar snarare än i vad texterna säger. Ytterligare skillnader är också texternas sätt att formulera sig på i stort. Konventionen intar ett väldigt stramt och framför allt tydligt sätt att framföra textens kärna. Genom att formulera sig på det vis som görs i konventionen lyckas denna dock täcka extremt stora delar av problemområdet.

Synen på våld och kön som framkommer i båda texter handlar om våld i många olika former som utövas mot främst kvinnor på ett oproportionerligt sätt och som ger konsekvenser för ett helt samhälle, land och en hel värld. Allt som oftast utövas våldet just på grund av kön och med grund i den betydelse av kön som samhället bestämt.

⁵¹ SOU 2015:55 *Nationell strategi mot mäns våld mot kvinnor och hedersrelaterat våld och förtryck*. s.50

4 Käll- och litteraturförteckning

Connell, Raewyn & Pearse, Rebecca, *Om genus*, 3., [omarb. och uppdaterade] uppl., Daidalos, Göteborg, 2015

Esaiasson, P., Gilljam, M., Oscarsson, H., Wängnerud, L. *Metodpraktikan – konsten att studera samhälle, individ och marknad*. (3.e uppl.). Stockholm: Norstedts juridik. 2007

Europarådet. *Europarådets konvention om förebyggande och bekämpning av våld mot kvinnor och våld i hemmet*. Istanbul:Europarådet,2011.

[https://rm.coe.int/CoERMPublicCommonSearchServices/DisplayDCTMContent?documentId=0900001680462544#_utma=1.201413514.1475156682.1479206797.1479212551.101&_utmb=1.82.10.1479212551&_utmc=1&_utmz=1.1478773862.87.11.utmcsr=google|utmccn=\(organic\)|utmcmd=organic|utmctr=\(not%20provided\)&_utmv=-&_utmk=3435696](https://rm.coe.int/CoERMPublicCommonSearchServices/DisplayDCTMContent?documentId=0900001680462544#_utma=1.201413514.1475156682.1479206797.1479212551.101&_utmb=1.82.10.1479212551&_utmc=1&_utmz=1.1478773862.87.11.utmcsr=google|utmccn=(organic)|utmcmd=organic|utmctr=(not%20provided)&_utmv=-&_utmk=3435696) (hämtad 2022-12-13)

Heimer, Gun M., Björck, Annika & Kunosson, Chrystal (red.), *Våldsutsatta kvinnor: samhällets ansvar*, 3. uppl., Studentlitteratur, Lund, 2014.

Holmberg, Carin & Enander, Viveka, *Varför går hon?: om misshandlade kvinnors uppbrottsprocesser*, 2. uppl., Studentlitteratur, Lund,

Jämställdhetsmyndigheten. *Istanbulkonventionen i internationell kontext*.

Jämställdhetsmyndigheten.2022. <https://jamstalldhetsmyndigheten.se/fakta-om-jamstalldhet/istanbulkonventionen-europeiskt-avtal-om-vald-mot-kvinnor/istanbulkonventionen-i-internationell-kontext/> (hämtad 2022-12-13)

Lundgren, Marcus, *'Diskurser om mansvåld: reflektioner från en spegel'*, Våldets topografier : betraktelser över makt och motstånd., S. 329-360, 2011

McConnell, Lee & Smith, Rhona K. M. (red.), *Research methods in human rights*, Routledge, Abingdon, Oxon, 2018.

Nilsson, Gabriella & Lövkrona, Inger, *Våldets kön: kulturella föreställningar, funktioner och konsekvenser*, 1. uppl., Studentlitteratur, Lund, 2015.

Regeringens skrivelse 2016/17:10 *Makt, mål och myndighet – feministisk politik för en jämställd framtid.*

Sandgren, Claes, *Rättsvetenskap för uppsatsförfattare: ämne, material, metod och argumentation*, 3., [utök. och rev.] uppl., Norstedts juridik, Stockholm, 2015.

SOU 2015:55 *Nationell strategi mot mäns våld mot kvinnor och hedersrelaterat våld och förtryck.*

Weigl, Kerstin & Edblom, Kristina, *I händelse av min död*, A Nice Noise, Stockholm, 2020.